



**ANALIZA DZIAŁAŃ PROWADZONYCH W RAMACH
PROJEKTÓW DIGITALIZACYJNYCH W MUZEACH
W KONTEKŚCIE ICH SPÓJNOŚCI Z WYBRANYMI
DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI**

ART-IP-LAW
Dominika Urban

grudzień 2014

SPIS TREŚCI:

Zakres analizy [wstęp].....	2
Dokumenty unijne.....	4
1. Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego wyłączeniu społecznemu.....	4
1.1. Charakterystyka i struktura dokumentu.....	4
1.2. Obszary spójne.....	6
2. Europejska Agenda Cyfrowa.....	7
2.1. Charakterystyka i struktura dokumentu.....	7
2.2. Obszary spójne.....	8
Dokumenty krajowe.....	13
1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030. Trzecia fala nowoczesności.....	13
1.1. Charakterystyka i struktura dokumentu.....	13
1.2. Obszary spójne.....	15
2. Strategia Sprawne Państwo 2020.....	19
2.1. Charakterystyka i struktura dokumentu.....	19
2.2. Obszary spójne.....	22
3. Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	25
3.1. Charakterystyka i struktura dokumentu.....	25
3.2. Obszary spójne.....	27

Zakres analizy [wstęp]

Działania prowadzone w ramach projektów digitalizacyjnych w muzeach zmierzają przede wszystkim do realizacji celu, jakim jest digitalizacja wybranych zasobów muzealnych, oznaczająca przetworzenie obiektów w ich obraz cyfrowy, zakończona prezentacją tak powstałych cyfrowych odwzorowań za pośrednictwem Internetu, w postaci elektronicznego katalogu zbiorów, zawierającego udostępnione wizerunki muzealiów wraz z ich metadanymi. Projekty te, o ile są realizowane przez podmioty publiczne, dążą zatem do osiągnięcia cyfrowej dostępności oraz użyteczności informacji sektora publicznego, jakimi są powstałe w wyniku digitalizacji w muzeach publicznych odwzorowania i charakteryzujące je metadane.

Rezultatem projektów digitalizacyjnych w muzeach, oprócz wysokiej jakości zdigitalizowanych zbiorów oraz powstania internetowego portalu do ich udostępniania, nierzadko jest także podniesienie kompetencji kadry (poprzez jej przygotowanie do realizacji procesu digitalizacji), zapewnianie w muzeach stosownej infrastruktury (pracowni digitalizacyjnych, serwerowni, oprogramowania do ewidencji i zarządzania zbiorami), porządkowanie i integracja cyfrowych zasobów (budowa repozytorium), a także promocja idei otwartego dostępu do zasobów muzealnych. W efekcie realizowanych w projektach działań, zwiększa się liczbę zdigitalizowanych zbiorów muzealnych, które następnie mogą być udostępnione, poprawia się dostęp do cyfrowych zasobów, dostosowuje kadrę do potrzeb digitalizacji i upowszechniania oraz popularyzuje ideę ponownego wykorzystywania danych, można zatem powiedzieć, że w efekcie zwiększa się cyfrowy dostęp do zasobów muzealnych w Internecie, a także poziom korzystania z nich.

Wskazane jest, aby prowadząc tak rozumiane projekty digitalizacyjne, brać pod uwagę spójność ich założeń z obowiązującymi dokumentami strategicznymi, odzwierciedlającymi przyjęte polityki publiczne (zarówno tymi o zakresie szerszym, regionalnym => dokumenty unijne, jak i węższym, lokalnym => dokumenty krajowe) i prowadzić je tak, aby realizując dany projekt, realizować jednocześnie i wypełniać oficjalnie obowiązujące strategie.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest analiza wybranych dokumentów strategicznych, przeprowadzona pod kątem spójności celów projektów digitalizacyjnych prowadzonych w muzeach z celami owych dokumentów. Ma ona za zadanie weryfikację zakresu zgodności założeń wspomnianych projektów z zapisami wybranych dokumentów,

charakteryzując pokrótce poszczególne regulacje (z przybliżeniem ich struktury) oraz wskazując na obszary spójne.

Dokument swoim zakresem obejmuje analizę porównawczą działań, które mogą być prowadzone w ramach projektów digitalizacyjnych, z zapisami następujących strategii unijnych i krajowych:

- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;
- Europejska Agenda Cyfrowa;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- Strategia Sprawne Państwo 2020;
- Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa

Co warto zaznaczyć, w prezentowanych w niniejszym dokumencie tabelach, obszary spójne (czyli zawierające takie cele strategiczne, z którymi spójne są działania prowadzone w ramach projektów digitalizacyjnych w muzeach) oznaczone zostały kolorem czerwonym.

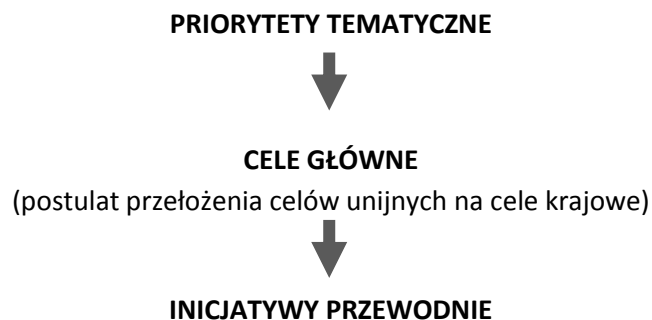
Dokumenty unijne

1. Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

1.1. Charakterystyka i struktura dokumentu

Strategia „Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” stanowi nadrzędną i najbardziej generalną unijną strategię wyjścia z zaistniałego kryzysu gospodarczego i finansowego, mającą na celu pobudzenie wzrostu w całej Unii Europejskiej. Jest to program dla wszystkich państw członkowskich zakładający szereg działań, dzięki którym gospodarka unijna stanie się inteligentna, zrównoważona oraz sprzyjająca włączeniu społecznemu, co w efekcie przełoży się na wzrost zatrudnienia i wydajności oraz większą spójność społeczną. Co warto zauważyć, perspektywa europejska jest także ważnym punktem odniesienia dla konstruowania strategii rozwoju Polski.

W dokumencie tym przedstawione zostały projekty przewodnie służące realizacji pięciu celów Unii Europejskiej zaproponowanych do osiągnięcia na rok 2020. Cele i zamierzenia, składające się na wspólną dla państw członkowskich unijną strategię wzrostu na kolejne dziesięciolecie, wyznaczone zostały w ramach trzech priorytetów tematycznych. Ta wizja społecznej gospodarki rynkowej dla Europy zarysowana została zatem według poniższego schematu:



Szczegółowa, całościowa struktura dokumentu przedstawia się następująco:

EUROPA 2020

3 priorytety ogólne

1. rozwój inteligentny
2. rozwój zrównoważony
3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu

= inteligentny i zrównoważony rozwój
sprzyjający włączeniu społecznemu

5 nadrzędnych, wymiernych celów szczegółowych

1. **zatrudnienie** - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%
2. **badania i innowacje** - na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB Unii
3. **zmiany klimatu i energii** - należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki)
4. **edukacja** - liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie
5. **walka z ubóstwem** - liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln

7 projektów/inicjatyw przewodnich

1. **INNOWACJE** - Unia innowacji
2. **EDUKACJA** - Młodzież w drodze
3. **SPOŁECZEŃSTWO CYFROWE** - Europejska agenda cyfrowa
4. **KLIMAT, ENERGIA I MOBILNOŚĆ** - Europa efektywnie korzystająca z zasobów
5. **KONKURENCYJNOŚĆ** - Polityka przemysłowa w erze globalizacji
6. **ZATRUDNIENIE I UMIEJĘTNOŚCI** - Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia
7. **WALKA Z UBÓSTWEM** - Europejski program walki z ubóstwem

W ramach poszczególnych ogólnych priorytetów tematycznych, zaplanowane zostały następujące skonkretyzowane projekty przewodnie:

PROJEKTY PRZEWODNIE W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH PRIORYTETÓW OGÓLNYCH

1. Inteligentny rozwój

– gospodarka oparta na wiedzy i innowacji

=> inwestycje w edukację, badania naukowe i innowacje

- Unia Innowacji

<ul style="list-style-type: none"> • Młodzież w drodze • Europejska Agenda Cyfrowa
<p>2. Zrównoważony rozwój – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej => gospodarka niskoemisyjna</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Europa efektywnie korzystająca z zasobów • Polityka przemysłowa w erze globalizacji
<p>3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – gospodarka charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną => tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia • Europejski program walki z ubóstwem

1.2. Obszary spójne

Wśród zaproponowanych w dokumencie projektów przewodnich, w ramach priorytetu tematycznego **inteligentny rozwój**, znalazł się projekt realizujący cele spójne z celami projektów digitalizacyjnych - **Europejska agenda cyfrowa**, będący projektem na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorcom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Inteligentny rozwój zakłada zwiększenie roli wiedzy i innowacji oraz postuluje pełne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, tak aby innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi. Nierzadko etapem końcowym muzealnych projektów digitalizacyjnych jest powstanie internetowego portalu do udostępniania wytworzonych w projekcie danych. Udostępnienie cyfrowych odwzorowań wraz z opisującymi je metadanymi w Internecie jest przejawem wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, portal zaś niewątpliwie stanowi rodzaj usługi świadczonej ogółowi społeczeństwa.

U podstaw gospodarki opartej na wiedzy i innowacji ma leżeć budowa społeczeństwa cyfrowego, w którym to wiedza rozpowszechniana jest za pośrednictwem sieci.

Internetowy portal prezentujący obiekty muzealne i przekazujący informacje o nich, a także udostępniający wiedzę związaną z procesem digitalizacji, ukierunkowany jest właśnie na społeczeństwo cyfrowe, wykorzystując jego możliwości gospodarcze i społeczne.

Wskazany projekt przewodni za cel nadrzędny stawia sobie osiągnięcie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego, płynących m.in. z aplikacji interoperacyjnych. W ramach projektu Unia podejmuje się stworzenia rynku treści i usług on-line, rozumianego jako ponadgraniczny i bezpieczny unijny rynek zasobów cyfrowych i usług, a także zobowiązuje się do aktywnego wsparcia cyfryzacji bogatego europejskiego dziedzictwa kulturowego. Natomiast na poziomie krajowym poszczególne państwa członkowskie podejmują się propagować stosowanie i korzystanie z nowoczesnych usług on-line (takich jak m.in. e-administracja). Działania prowadzone w ramach projektów digitalizacyjnych w muzeach, w efekcie których przeprowadzona zostaje cyfryzacja europejskiego dziedzictwa, udostępniana za pomocą internetowego katalogu zbiorów, będącego swoistą usługą on-line, wpisują się w pełni w realizację powyższych celów.

2. Europejska Agenda Cyfrowa

2.1. Charakterystyka i struktura dokumentu

Wspomniana powyżej Europejska Agenda Cyfrowa jest jednym z siedmiu projektów przewodnich nadrzędnej strategii unijnej Europa 2020, skupiającym się wokół działań strategicznych dotyczących technologii informacyjno-komunikacyjnych¹ i stawianej im głównej roli. Dokument ten jest inicjatywą horyzontalną obejmującą trzy obszary wzrostu określone pierwotnie w strategii Europa 2020 (agenda ma za zadanie uczynienie z Europy siły napędowej zrównoważonego wzrostu, sprzyjającego włączeniu społecznemu). Generalnym, ogólnym celem agendy jest wspomniane już wcześniej osiągnięcie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego, co miałyby nastąpić poprzez maksymalne wykorzystanie ekonomicznego i społecznego potencjału TIK, w szczególności zaś Internetu, którym zarządzanie powinno być możliwie jak najbardziej otwarte i sprzyjające włączeniu społecznemu.

W trakcie prac nad dokumentem zidentyfikowanych zostało siedem najważniejszych przeszkód zakłócających działania podejmowane w celu wykorzystania TIK. Główne

¹ Dalej jako: TIK

działania strategii zorganizowane zostały wokół rozwiązań dla odpowiadających im siedmiu obszarów problematycznych, tworząc siedem filarów agendy.

Poniżej zaprezentowana została szczegółowa struktura dokumentu:

EUROPEJSKA AGENDA CYFROWA		
7 najważniejszych przeszkód	7 obszarów problematycznych	obszary działań
1. Podzielony rynek cyfrowy	⇒ 1. Dynamiczny jednolity rynek cyfrowy	<ul style="list-style-type: none"> • Otwarcie dostępu do treści • Ułatwienie transakcji internetowych i transgranicznych • Budowanie zaufania do środowiska cyfrowego • Wzmocnienie jednolitego rynku usług telekomunikacyjnych
2. Brak interoperacyjności	⇒ 2. Interoperacyjność i normy	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa ustalania norm w dziedzinie TIK • Promowanie lepszego wykorzystania norm • Zwiększenie interoperacyjności poprzez koordynację
3. Wzrost cyberprzestępczości i ryzyko związane z niskim poziomem zaufania do sieci	⇒ 3. Zaufanie i bezpieczeństwo	
4. Brak inwestycji w sieci	⇒ 4. Szybki i bardzo szybki dostęp do Internetu	<ul style="list-style-type: none"> • Zagwarantowanie powszechnego dostępu szerokopasmowego o coraz większej szybkości • Wsparcie upowszechniania sieci dostępu nowej generacji • Otwarty i neutralny internet
5. Niewystarczające nakłady na badania i innowacje	⇒ 5. Badania i innowacje	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie wysiłków i efektywności • Stymulowanie innowacji w obszarze TIK poprzez wykorzystanie jednolitego rynku • Inicjatywy przemysłu na rzecz otwartych innowacji
6. Brak umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych	⇒ 6. Zwiększenie umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych i włączenia społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • Umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych • Usługi cyfrowe sprzyjające włączeniu społecznemu
7. Niewykorzystane możliwości w zakresie sprostania wyzwaniom społecznym	⇒ 7. Korzyści z TIK dla społeczeństwa UE	<ul style="list-style-type: none"> • TIK na rzecz środowiska • Stabilna opieka zdrowotna i wsparcie godnego i niezależnego życia oparte na TIK • Promowanie różnorodności kulturowej i kreatywnych treści • e-administracja • Inteligentne systemy transportowe w służbie efektywnego transportu i lepszej mobilności

DZIAŁANIA
(w tym 16 DZIAŁAŃ GŁÓWNYCH)

2.2. Obszary spójne

Dokument wskazuje na szereg celów strategicznych, z którymi spójne są działania prowadzone w ramach projektów digitalizacyjnych w muzeach. Wszystkie tak rozumiane obszary spójne zostaną przedstawione poniżej.

Efektom zrealizowanej strategii ma być m.in. łatwiejszy dostęp do usług użyteczności publicznej i treści kulturowych. Agenda postuluje udostępnienie atrakcyjnych treści i usług w interoperacyjnym i ponadgranicznym środowisku internetowym. Usługi mają ulegać połączeniu i przenosić się ze świata fizycznego do domeny cyfrowej, dzięki czemu mają się stać ogólnie dostępne przez szereg urządzeń, takich jak smartfony, tablety czy komputery osobiste.

W ramach przeszkody związanej z **podzielonym rynkiem cyfrowym**, zauważona została potrzeba międzynarodowego zasięgu treści oraz usług komercyjnych i kulturowych. Natomiast charakteryzując przeszkodę związaną z **niewykorzystanymi możliwościami w zakresie sprostania wyzwaniom społecznym**, w dokumencie wskazuje się na fakt iż wykorzystanie pełnego potencjału TIK pozwoliłoby Europie na lepsze rozwiązanie niektórych najważniejszych wyzwań społecznych, w tym na opracowanie skuteczniejszych usług użyteczności publicznej oraz na cyfryzację europejskiego dziedzictwa kulturowego i udostępnienie go przyszłym pokoleniom.

W ramach obszaru działań nakierowanych na wykreowanie dynamicznego jednolitego rynku cyfrowego (obejmującego stworzenie atrakcyjnych treści i usług internetowych oraz ich swobodny przepływ w UE i poza nią), w agendzie wskazuje się m.in. na potrzebę otwarcia dostępu do treści (**Podzielony rynek cyfrowy => Dynamiczny jednolity rynek cyfrowy => Otwarcie dostępu do treści**), w myśl której dostęp do zamieszczonych w Internecie treści miałby być równie łatwy, jak w świecie rzeczywistym. Postulowane działania związane z osiągnięciem tegoż celu obejmują tworzenie, produkowanie i dystrybuowanie europejskich treści cyfrowych w coraz większym stopniu na wszystkich platformach, a także stworzenie bardziej konkurencyjnych platform internetowych. Zauważa się bowiem, że cyfrowa dystrybucja treści kulturowych, dziennikarskich czy kreatywnych jest tańsza i szybsza, co umożliwi autorom i dostawcom treści dostęp do nowych i liczniejszych odbiorców, zaś dostępność legalnej, szerokiej i atrakcyjnej oferty w Internecie, stanowi skuteczną odpowiedź na problem piractwa. Informacje sektora publicznego, które powinny być udostępniane na przejrzystych, skutecznych i niedyskryminacyjnych warunkach, uznane zostają w agendzie za ważne źródło potencjalnego wzrostu innowacyjnych usług internetowych oraz czynnik rozwoju rynków treści. Założony zostaje również cel stworzenia innowacyjnych modeli biznesowych, gdzie treści miałyby być dostępne i opłacane na wiele różnych sposobów, ażeby zachowana została równowaga między przychodami posiadaczy praw a dostępem ogółu społeczeństwa do treści i wiedzy. Co ważne, w strategii podkreślona zostaje istotna rola organów publicznych (a organami takimi niewątpliwie są państwowe instytucje kultury) w promowaniu oraz rozwijaniu rynków treści internetowych. Organy te powinny wręcz być zobowiązane do otwarcia zasobów danych dla zastosowań i usług transgranicznych. Dokument w tym obszarze postuluje także uproszczenie udostępniania praw autorskich, zarządzania nimi i licencjonowania transgranicznego - działania w tym zakresie zakładają stworzenie ram prawnych mających ułatwić cyfryzację i rozpowszechnianie dzieł kultury w Europie i odnoszą się do kwestii utworów osieroconych,

dział o wyczerpanym nakładzie oraz ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego - co pokazuje, jak ważna jest digitalizacja dziedzictwa kulturowego, zakończona jak najszerszym udostępnieniem jej efektów. W tworzeniu dynamicznego jednolitego rynku cyfrowego zauważona również zostaje konieczność budowania zaufania do środowiska cyfrowego (**Podzielony rynek cyfrowy => Dynamiczny jednolity rynek cyfrowy => Budowanie zaufania do środowiska cyfrowego**), w ramach której to wzmiankowane zostają wymogi funkcjonalności oraz minimalnej jakości świadczonych usług internetowych (jako jedno z szeregu praw przysługujących obywatelom UE związanych ze środowiskiem cyfrowym).

W obszarze problematycznym dotyczącym interoperacyjności i norm, agenda zakłada zwiększenie interoperacyjności² urządzeń, aplikacji, baz danych, usług³ oraz sieci. Wśród obszarów działań wyodrębniono tu zwiększenie interoperacyjności poprzez koordynację (**Brak interoperacyjności => Interoperacyjność i normy => Zwiększenie interoperacyjności poprzez koordynację**) oraz promowanie lepszego wykorzystania norm (**Brak interoperacyjności => Interoperacyjność i normy => Promowanie lepszego wykorzystania norm**). Zaznaczono, że organy publiczne przy zakupie sprzętu, oprogramowania i usług informatycznych powinny jak najlepiej korzystać z szerokiego zakresu stosowanych norm, wybierając takie normy, które mogą być stosowane przez wszystkich potencjalnie zainteresowanych dostawców (w celu promowania efektywności i ograniczania korzystania z usług tylko jednego dostawcy). Podniesiono także konieczność stosowania europejskich ram interoperacyjności.

Kolejne cele strategiczne dokumentu spójne z działaniami prowadzonymi w ramach projektów digitalizacyjnych związane są z problematyką badań i innowacji (**Niewystarczające nakłady na badania i innowacje => Badania i innowacje => Stymulowanie innowacji w obszarze TIK poprzez wykorzystanie jednolitego rynku** oraz **Niewystarczające nakłady na badania i innowacje => Badania i innowacje => Inicjatywy przemysłu na rzecz otwartych innowacji**). Agenda zakłada wykorzystywanie wydatków sektora publicznego w Europie do pobudzania innowacji w celu zwiększenia efektywności i jakości usług publicznych oraz wykorzystanie innowacji w celu zaspokajania potrzeb społecznych. W dokumencie podkreśla się potrzebę zorientowania na popyt i użytkowników oraz opracowanie nowej generacji aplikacji i usług w sieci, obejmujących wielojęzyczne

² Interoperacyjność oznacza zdolność systemów i oprogramowania do wymiany informacji

³ Art. 2 pkt 13 ustawy Prawo telekomunikacyjne definiuje Interoperacyjność usług jako „zdolność sieci telekomunikacyjnych do efektywnej współpracy w celu zapewnienia wzajemnego dostępu użytkowników do usług świadczonych w tych sieciach”.

treści i usługi. Zauważa się, że TIK stymulują tworzenie wartości i wzrost gospodarczy, co oznacza, że przemysł coraz bardziej potrzebuje otwartych i interoperacyjnych rozwiązań w celu wykorzystywania TIK we wszystkich sektorach (zatem dotyczy to także sektora muzealnego). W celu testowania i opracowywania innowacyjnych i interoperacyjnych rozwiązań w obszarach interesu publicznego, zaleca się angażowanie w projekty pilotażowe na dużą skalę.

Wśród celów agendy znajduje się również zwiększenie wykorzystywania technologii cyfrowych i włączenia społecznego (**Brak umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych => Zwiększenie umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych i włączenia społecznego => Umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych oraz Brak umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych => Zwiększenie umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych i włączenia społecznego => Usługi cyfrowe sprzyjające włączeniu społecznemu**). Dokument postuluje niwelowanie przepaści cyfrowej, tak aby zwiększyć szanse osób z mniej uprzywilejowanych grup społecznych na uczestnictwo w społeczeństwie cyfrowym na równych prawach, w tym na korzystanie z usług takich jak e-kształcenie i e-administracja. Jednym z działań ma być uświadomienie wszystkim obywatelom potencjału TIK w odniesieniu do wszystkich rodzajów zawodów (co może dotyczyć również zawodu muzealnika). W tym obszarze planuje się opracowanie europejskich ram w zakresie zawodów związanych z TIK, w celu zwiększenia kompetencji i mobilności specjalistów w dziedzinie TIK w Europie. Postuluje się modernizację kształcenia i szkoleń, co miałyby nastąpić poprzez uwzględnienie e-kształcenia. Stawiane są także cele w zakresie dostępności - oferowane usługi powinny być powszechne, tak aby korzyści ze społeczeństwa cyfrowego były dostępne dla wszystkich. Treści elektroniczne powinny być w pełni dostępne dla osób niepełnosprawnych. Odnosi się to zwłaszcza do publicznych stron i usług internetowych, ważnych dla pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, które to powinny zostać dostosowane do międzynarodowych standardów dostępności stron internetowych.

W obszarze problematycznym związanym z osiągnięciem korzyści z TIK dla społeczeństwa UE, zauważony został znaczący potencjał inteligentnego zastosowania technologii i wykorzystania informacji. Na tym polu za cel postawiono m.in. promowanie różnorodności kulturowej i kreatywnych treści (**Niewykorzystanie możliwości w zakresie sprostania wyzwaniom społecznym => Korzyści z TIK dla społeczeństwa UE => Promowanie różnorodności kulturowej i kreatywnych treści**). Zauważa się, że nowe media cyfrowe umożliwiają szerszą dystrybucję treści kulturalnych i kreatywnych, co jest z

kolei możliwe dzięki tańszemu i szybszemu powielaniu, umożliwiającemu dostawcom treści dotarcie do nowej i większej, czy wręcz globalnej rzeszy odbiorców. Podkreśla się istotę zwiększenia nakładów publicznych na finansowanie cyfryzacji na dużą skalę, w celu jak najszerszego udostępnienia w Internecie wspólnego europejskiego dziedzictwa kulturowego, w tym także tego nowego, wymagającego udostępnienia autorskich praw majątkowych (wykorzystując stosowny system licencjonowania) oraz rozbudowę Europeany - unijnej cyfrowej biblioteki publicznej. Działania podejmowane w projektach digitalizacyjnych w muzeach realizują powyższe cele, o ile wytworzone cyfrowe odwzorowania obiektów, co do których autorskie prawa majątkowe należą do muzeów, zostają udostępnione w Internecie wraz z udostępnieniem tych praw - czyli np. za pomocą otwartych licencji Creative Commons, co staje się coraz częstszą praktyką. Nic nie stoi też na przeszkodzie, żeby udostępniany w internetowych portalach materiał, został jednocześnie przekazany do centralnego, unijnego agregatora zdigitalizowanych treści kulturowych, jakim jest wspomniana Europeana.

Dokumenty krajowe

Obowiązujący porządek strategiczny dla Polski powstał w spójności z oczekiwaniami Unii Europejskiej. Ramę dla krajowych dokumentów o charakterze strategicznym stanowi Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, która przedstawia perspektywę do 2030 roku. W jej granicach mieści się strategia o krótszym, 10 letnim horyzoncie czasowym - Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020, skorelowana z przybliżonym w pierwszej części analizy, europejskim dokumentem programowym - Europa 2020 oraz dziewięcioma zintegrowanymi strategiami dotyczącymi wyodrębnionych obszarów tematycznych (w tym strategii dotyczącej Sprawnego Państwa). Cele strategii długookresowej realizowane będą za pośrednictwem skorelowanych z nią, wskazanych powyżej dokumentów. Krajowe dokumenty strategiczne zorganizowane zostały zatem według następującego schematu:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030



Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020



9 strategii zintegrowanych
(w tym Strategia Sprawne Państwo)

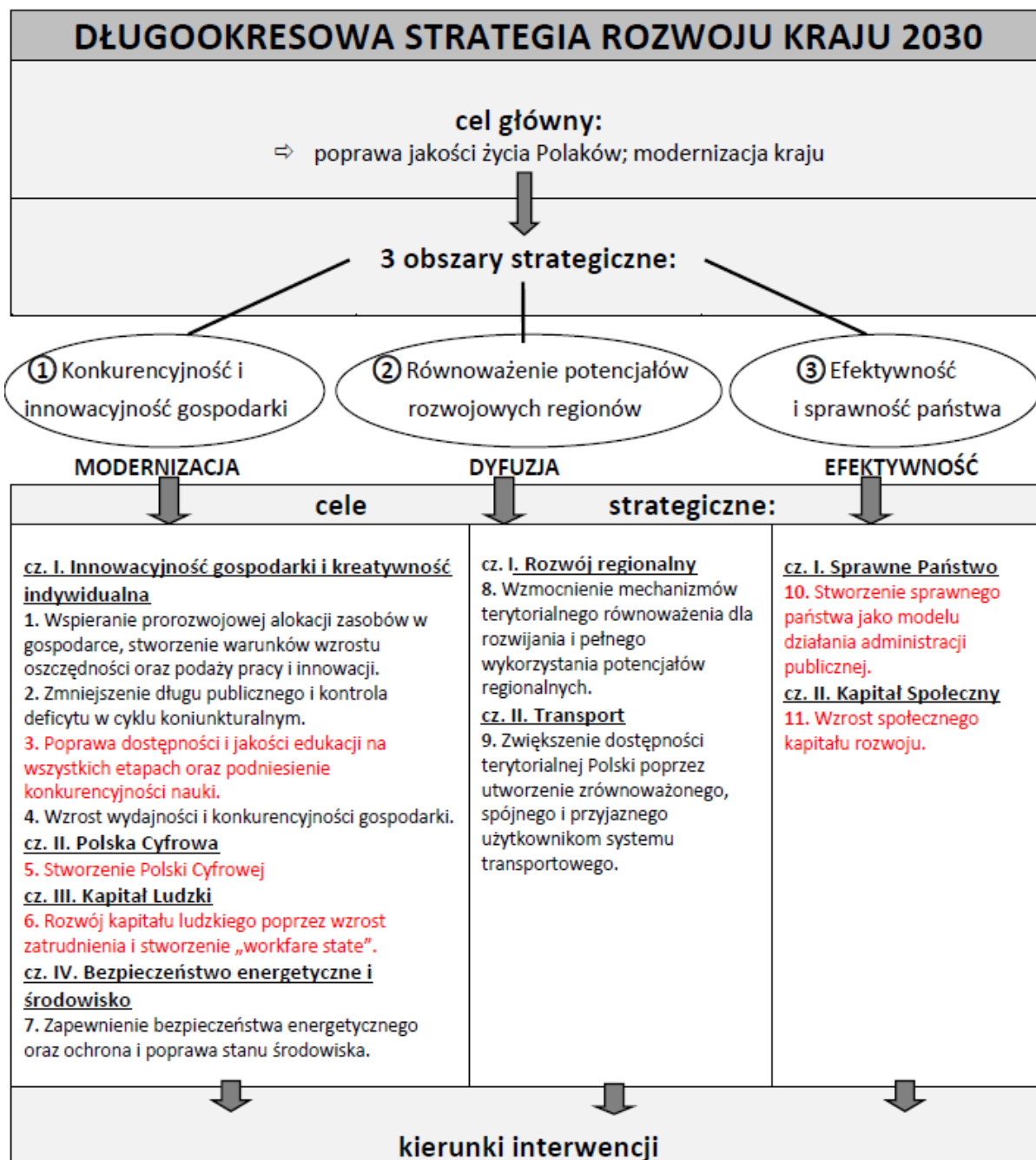
1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

1.1. Charakterystyka i struktura dokumentu

Strategia „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” jest dokumentem polskiego rządu o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym, określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. U podstaw jej powstania znalazła się konieczność przezwyciężenia kryzysu finansowego. Jej głównym, nadrzędnym celem jest poprawa jakości życia Polaków i wzrost gospodarczy, osiągnęte poprzez umiejętne łączenie modernizacji, innowacji i impetu cyfrowego.

W dokumencie tym wskazane zostały trzy strategiczne obszary zadaniowe (=> modernizacja, dyfuzja, efektywność), w ramach których wyróżniono poszczególne części i odpowiadające im strategiczne cele rozwojowe. Każdemu z tych celów przyporządkowane zostały sprecyzowane kierunki interwencji - rekomendacje, narzędzia i działania do podjęcia w perspektywie 2030 roku, służące osiągnięciu głównego celu strategii.

Struktura dokumentu przedstawia się następująco:



1.2. Obszary spójne

W niniejszej strategii, w gotowości do stosowania nowych technologii i ich twórczej absorpcji upatruje się jeden z czynników mających zdecydować o możliwych scenariuszach rozwoju Polski. Podkreśla się, że to determinanty technologiczne nabierają we współczesnym świecie coraz większego znaczenia. Wyjście ze spowolnienia gospodarczego ma zostać osiągnięte poprzez budowanie przewag konkurencyjnych opartych o m.in. właśnie impet cyfryzacji. Planuje się także odrobienie zaległości rozwojowych w obszarze zasobów cyfrowych. Ma zostać zapewniony dostęp do usług dobra publicznego, w tym do szeroko pojmowanej edukacji i kultury. Wśród postulowanych funkcji państwa, zakłada się, że ma ono efektywnie dostarczać wysokiej jakości, pożądane usługi publiczne oraz prowadzić nowoczesną komunikację z obywatelem. Dostrzeżony zostaje potencjał kreatywności oraz kreowania nowoczesnych „prosumentów”, będących, dzięki możliwościom Internetu, zarazem producentami i konsumentami kultury. Co więcej, za jeden z celów postawione zostaje upowszechnienie dostępu do kultury oraz wsparcie uczestnictwa w kulturze (zauważając, że współczesny udział w kulturze, to udział w kulturze, która funkcjonuje w obiegu masowym ze względu na dostępność). Mająca ulec poprawie jakość życia Polaków⁴, zakłada dobrostan w różnych obszarach życia, w tym w obszarze dostępności dóbr i usług publicznych (zdefiniowanych, standaryzowanych, efektywnie dostarczanych) bez względu na status rodzinny i miejsce zamieszkania oraz w obszarze udziału w kulturze (który jest istotny z punktu widzenia prorozwojowego potencjału kreatywności).

W obszarze **konkurencyjności i innowacyjności gospodarki**, celem kluczowym jest przejście od społeczeństwa informacyjnego do cyfrowego oraz wdrożenie modelu prymatu wykorzystywania nowych technologii w czynnikach rozwojowych. W dokumencie podkreślona została duża rola edukacji - wskazano m.in. potrzebę uczenia się z wykorzystaniem najnowocześniejszych technik cyfrowych i interaktywności. W myśl strategii powinny zostać uruchomione działania na rzecz impetu cyfrowego, z pełnym wykorzystaniem potencjału e-państwa, infrastruktury teleinformatycznej oraz, co ważne, otwartych zasobów (kreatywna i innowacyjna gospodarka to: e-państwo + infrastruktura teleinformatyczna + otwarte zasoby). Zaś z punktu widzenia edukacji powinny zostać podjęte działania na rzecz wzrostu zastosowania technik cyfrowych w nauczaniu i uczeniu się oraz na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych pracowników. Procesy cyfryzacji, połączone z innowacyjnością w

⁴ Strategiczny cel kluczowy; cel główny Strategii.

wykorzystaniu technologii, mają stanowić jeden z najsilniejszych czynników rozwojowych. Podnosi się jednak, że cyfryzacja ma sens jedynie jako podejście kompleksowe, do zapewnienia którego potrzebne są m.in. takie elementy jak zwiększenie potrzeby używania Internetu poprzez rozwój i udostępnienie treści - zasobów publicznych (a tym samym wzrost sprawności państwa i e-gospodarki) oraz zwiększenie kompetencji cyfrowych społeczeństwa (promocja i edukacja). Co ważne, procesy te mają być realizowane według stępujących reguł: współpracy, otwartości, dzielenia się, integracji oraz współzależności. W strategii podkreśla się wagę kapitałów kulturowych, które mają być rozwijane poprzez stymulację nawyków uczestniczenia w kulturze, w tym poprzez kształtowanie nawyku korzystania z zasobów kultury i uczestnictwa w kulturze także tej w formie cyfrowej. Infrastruktura kulturalna, powiązana z edukacyjną, staje się bowiem ważna w kontekście budowy potencjału kreatywności. W kreowaniu nowych usług opartych na innowacjach (technologicznych i organizacyjnych) widzi się podstawę rozwoju przedsiębiorstw. Do 2030 roku postuluje się także otwartość i powszechną dostępność zasobów publicznych⁵ w takich obszarach jak nauka, edukacja i kultura.

W ramach celu strategicznego dotyczącego **poprawy dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienia konkurencyjności nauki**, strategia przewiduje m.in. następujące kierunki interwencji:

- wzmacnianie wykorzystania potencjału kreatywnego poprzez rozwój sektora kreatywnego i przedsiębiorstw kreatywnych, w tym => wsparcie postaw przedsiębiorczych w sektorze kultury;
- podnoszenie jakości edukacji, w tym => wzmocnienie roli edukacji kulturalnej oraz pobudzanie współpracy między szkołami i instytucjami zewnętrznymi takimi jak instytucje kultury;
- upowszechnianie uczenia się dorosłych, w tym => wdrażanie nowych form organizacyjnych szkoleń dla dorosłych, w tym form uczenia się na odległość (e-learning).

W części dotyczącej **Polski Cyfrowej**, zaplanowane zostały działania na rzecz zwiększenia potrzeb używania Internetu (poprzez m.in. rozwój e-usług oraz oparcie zintegrowanej informatyzacji na logicznym i skutecznym obiegu informacji) oraz zwiększenia kompetencji cyfrowych społeczeństwa. Zauważony został brak systemowych mechanizmów budowania kompetencji cyfrowych oraz deficyt odpowiednich treści i usług, dostosowanych do potrzeb istniejących i potencjalnych użytkowników. Podkreślono, że ze względu na

⁵ Rozumianych jako dane, informacje i wiedza tworzone lub finansowane ze środków budżetowych.

dostępność treści (bez względu na czas, miejsce odbioru czy rodzaj odbiornika) Internet stał się narzędziem wykonywania obowiązków oraz sposobem spędzania czasu wolnego. Dostrzeżono także, że zachowania użytkowników mają wpływ na kształt usług i treści oferowanych w Internecie. Wyzwaniem Polski Cyfrowej są trzy elementy: rozwój infrastruktury (proces tworzenia infrastruktury cyfrowej miałby objąć zmodernizowanie obecnej infrastruktury oraz zapewnienie powszechnego dostępu do usług przy wykorzystaniu najnowszych dostępnych rozwiązań technologicznych), rozwój usług i treści oraz podwyższenie poziomu ich wykorzystania. Budowa społeczeństwa cyfrowego ma się opierać na działaniach na rzecz stymulacji i zwiększenia popytu oraz podaży na usługi szerokopasmowe:

- zwiększenie popytu => osiągnięte poprzez edukację;
- zwiększenie podaży => osiągnięte poprzez budowę treści publicznych wysokiej jakości (w tym poprzez udostępnienie w sieci otwartych zasobów publicznych).

Wśród zadań do realizacji wymienia się digitalizację i udostępnienie zasobów dziedzictwa i kultury oraz otwieranie zasobów publicznych. Za cel stawiany jest wzrost kompetencji i motywacji oraz zapewnienie wysokiej jakości treści i usług. Polska Cyfrowa zakłada budowanie, na bazie powstałej infrastruktury, fundamentów społeczeństwa cyfrowego. Jej niezbędnym elementem ma być w pełni rozwinięty model otwartej komunikacji oraz otwartych zasobów. Postuluje się także, żeby osiągnięcia tej części strategii zostały wykorzystane, a korzyści z nich płynące, spożytkowane właśnie dla społeczeństwa cyfrowego. Strategia przewiduje tu m.in. następujące kierunki interwencji:

- budowanie kompetencji cyfrowych osób nauczających (w tym pracowników instytucji kultury), wdrożenie powszechnej edukacji cyfrowej oraz stworzenie nowoczesnej sieciowej infrastruktury i zasobów edukacyjnych => budowanie kompetencji cyfrowych kadr oraz zapewnienie instytucjom kultury infrastruktury sieciowej i sprzętu ICT;
- zwiększenie ilości zasobów publicznych (m.in. zasobów edukacyjnych, zbiorów dziedzictwa, publikacji naukowych) dostępnych w sieci, w celu zapewnienia podaży treści wysokiej jakości => opracowanie otwartych standardów udostępniania informacji publicznych, uwzględniając kwestie prawne, techniczne oraz finansowe, w celu zapewnienia m.in. możliwości maszynowego przetwarzania informacji oraz dostępności dla osób niepełnosprawnych; wprowadzenie zasad ponownego wykorzystania informacji publicznej, wraz z systemem repozytaryjnym udostępniającym publiczne zasoby w sposób otwarty i zestandaryzowany oraz udostępnienie zgodnie z opracowanymi

standardami otwartości istniejących zasobów publicznych ze sfery edukacji, nauki i kultury, w tym zasobów publicznych instytucji kultury, efektów publicznych programów digitalizacji treści, zgodnie z posiadanymi prawami autorskimi;

- gromadzenie, przechowywanie, zabezpieczanie oraz udostępnienie danych i dokumentów elektronicznych oraz udostępnianie i zabezpieczanie w postaci elektronicznej dotychczasowych zasobów w postaci tradycyjnej, w tym udostępnienie za pośrednictwem Internetu treści objętych domeną publiczną => systematyczne prowadzenie programu digitalizacji zasobów powstałych i zgromadzonych w postaci nieelektronicznej; gromadzenie, przechowywanie i zabezpieczanie materiałów powstałych w postaci cyfrowej oraz udostępnianie zgromadzonych treści w postaci cyfrowej (z zachowaniem ochrony danych osobowych i ochrony praw autorskich).

W części dotyczącej **Kapitału Ludzkiego** podniesiono potrzebę dostosowania umiejętności pracowników do oczekiwań nowoczesnego rynku (zauważono, że zapotrzebowanie na kwalifikacje będzie ulegać zmianom), a także potrzebę projektowania uniwersalnego (dla wszystkich), czyli projektowania produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, aby były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu (=> projektowanie zorientowane na użytkownika). Wśród konkretnych działań uwzględniono m.in. wspieranie poprawy dostępu do edukacji i zasobów kultury na każdym etapie życia.

W obszarze **efektywności i sprawności państwa**, za cel stawia się poprawę jakości oraz rozwój nowoczesnych usług publicznych. Usługi dobra publicznego mają być dostępne, nastawione na efektywność (na efektywność zaś wpłynie jakość świadczonych usług, satysfakcja użytkowników), realizowane według wysokich standardów (gwarantujących powszechną dostępność) oraz lepiej adresowalne. W dokumencie zauważono, że powszechna dostępność technik informatycznych sprzyja bezpośrednio kontaktowi obywatela i instytucji państwowych, co wymaga uruchomienia na szeroką skalę otwartego dostępu do zasobów (danych, wiedzy i kultury).

W części dotyczącej **Sprawnego Państwa**, zwraca się uwagę na ograniczony dostęp do informacji publicznej. W związku z czym postuluje się, aby sprawne państwo zapewniało otwartość swoich zasobów oraz efektywnie je wykorzystywało (z nastawieniem na poszanowanie zasady niedyskryminacji, promowaniem równych praw kobiet i mężczyzn). W ramach celu strategicznego dotyczącego **stworzenia sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej**, strategia przewiduje m.in. informatyzację zintegrowaną, mającą na uwadze funkcjonalność i użyteczność dla użytkowników oraz udostępnienie

zasobów państwa w ramach mechanizmów zapewnienia dostępu i możliwości ponownego wykorzystania informacji publicznej.

Co ważne, w części dotyczącej **Kapitału Społecznego**, wśród kierunków interwencji znalazły się działania obejmujące cyfryzację zasobów kultury i rozszerzenie tradycyjnych ról instytucji kultury. Kierunki te mają służyć m.in. aktywności kulturalnej oraz wzmacnianiu potencjału kreatywnego Polski - przemysłów kulturowych i kreatywnych. Zakłada się, że rozwijające się instytucje kultury powinny pełnić nowe role integracji społecznej, zaś większość Polek i Polaków powinna aktywnie uczestniczyć w kulturze. Co więcej, dziedzictwo kulturowe i cywilizacyjne powinno być dostępne publicznie dla każdego, także w przestrzeni wirtualnej. W rozwoju technologii komunikacyjnych i cyfrowych (czyli w wykorzystaniu impetu cyfrowego) dostrzega się bowiem jedno z podstawowych narzędzi wymiany informacji i wiedzy, niezbędnej do budowania i wzmacniania społecznego kapitału rozwoju. Wśród kierunków interwencji znajduje się m.in.:

- zwiększenie obecności kultury w życiu codziennym ludzi poprzez stałe zwiększanie dostępności zasobów kultury i kształcenie nawyków kulturowych => wprowadzenie nowoczesnych metod obcowania z kulturą i sztuką; realizacja funkcji społecznych przez instytucje kultury oraz wspieranie procesów digitalizacji i upowszechniania zasobów kultury i dziedzictwa kulturowego;
- modernizacja infrastruktury oraz rozszerzenie ról społecznych instytucji kultury => realizacja programów i szkoleń podnoszenia kompetencji i kwalifikacji pracowników tych instytucji w zakresie przede wszystkim edukacji cyfrowej, kulturalnej i prawnej; digitalizacja zasobów i tworzenie sieci współpracy między instytucjami kultury; promocja uczestnictwa w kulturze, korzystania z zasobów i usług instytucji kultury oraz usprawnienie modelu zarządzania i funkcjonowania instytucji kultury.

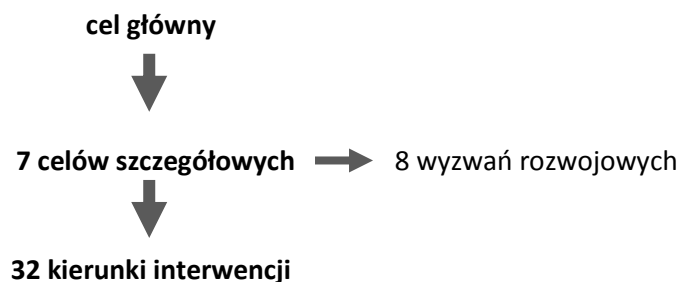
Działania prowadzone w ramach projektów digitalizacyjnych w muzeach, przywołane w części wstępnej niniejszej analizy, zmierzają do realizacji wszystkich wskazanych i przybliżonych powyżej wybranych celów strategii i niewątpliwie przyczyniają się do ich osiągnięcia.

2. Strategia Sprawne Państwo 2020

2.1. Charakterystyka i struktura dokumentu

Potrzeba realizacji projektów digitalizacyjnych prowadzonych w muzeach została również wskazana w Strategii Sprawne Państwo - jednej z dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych, służących realizacji celów rozwojowych wskazanych w „Średniookresowej Strategii Rozwoju. Polska 2020” i wpisujących się w nowy model zarządzania rozwojem kraju, w perspektywie do 2020 roku. Dokument ten tworzy podstawę dla przygotowania kierunków rozwoju cyfrowego, projektów systemowych wdrażających nowoczesne technologie informatyczno-komunikacyjne oraz programów rozwoju, takich jak Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa.

Za główny cel do osiągnięcia strategia obiera zwiększenie skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami - to obywatel jest głównym podmiotem strategii (=> nastawienie na skuteczność, efektywność i współpracę). Do realizacji tegoż celu przyczyniać ma się siedem celów szczegółowych, w ramach których wskazano trzydzieści dwa kierunki interwencji. Dodatkowo, strategia wskazuje na osiem wyzwań rozwojowych, które zostały odzwierciedlone we wspomnianych celach szczegółowych. Dokument stworzony został zatem według poniższego schematu:



Całościowa struktura dokumentu przedstawia się następująco:

STRATEGIA SPRAWNE PAŃSTWO	
<p>cel główny</p> <p>⇒ zwiększenie skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami</p> <p style="text-align: center;">↓</p>	
<p>cele szczegółowe (wraz z kierunkami interwencji):</p>	
<p>1. OTWARTY RZĄD</p> <p>⇒ Otwarcie zasobów sektora publicznego</p> <p>⇒ 1.2. Usprawnienie procesu konsultacji oraz inne formy zaangażowania obywateli w</p>	

<p>rządzenie</p>
<p><u>2. ZWIĘKSZENIE SPRAWNOŚCI INSTYTUCJONALNEJ PAŃSTWA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ 2.1. Doskonalenie funkcjonowania samorządu terytorialnego ⇒ 2.2. Optymalizacja struktur organizacyjnych administracji rządowej ⇒ 2.3. Efektywne i funkcjonalne urzędy administracji publicznej
<p><u>3. SKUTECZNE ZARZĄDZANIE I KOORDYNACJA DZIAŁAŃ ROZWOJOWYCH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ 3.1. Poprawa skuteczności planowania strategicznego i zarządzania finansowego ⇒ 3.2. Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju ⇒ 3.3. Koordynacja i współpraca przy realizacji zadań publicznych ⇒ 3.4. Wzmocnienie pozycji międzynarodowej państwa ⇒ 3.5. Efektywna organizacja Skarbu Państwa i skuteczne zarządzanie jego majątkiem
<p><u>4. DOBRE PRAWO</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ 4.1. Optymalizacja procedur administracyjnych ⇒ 4.2. Procedury nastawione na realizację celów ⇒ 4.3. Wysoki poziom kodyfikacji prawa cywilnego i karnego
<p><u>5. EFEKTYWNE ŚWIADCZENIE USŁUG PUBLICZNYCH</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ 5.1. Efektywny system ochrony zdrowia ⇒ 5.2. Ochrona praw i interesów konsumentów ⇒ 5.3. Świadczenie usług konsularnych ⇒ 5.4. Dostęp do usług prawnych, pomocy prawnej i informacji prawnej ⇒ 5.5. Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych ⇒ 5.6. Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu ⇒ 5.7. Sprawnie funkcjonujące rejestry publiczne
<p><u>6. SKUTECZNY WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I PROKURATURA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ 6.1. Usprawnienie sądownictwa ⇒ 6.2. Zwiększenie sprawności i skuteczności egzekucji sądowej ⇒ 6.3. Nowoczesna i efektywna probacja ⇒ 6.4. Zwiększenie pomocy pokrzywdzonym przestępstwem ⇒ 6.5. Alternatywne metody rozwiązywania sporów ⇒ 6.6. Skuteczna prokuratura
<p><u>7. ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ 7.1. Podnoszenie sprawności, poprawa wizerunku i wzrost poziomu zaufania do instytucji i służb zapewniających bezpieczeństwo i porządek publiczny ⇒ 7.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie przestępstw oraz zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego ⇒ 7.3. Zapewnienie bezpieczeństwa granicy UE/Schengen ⇒ 7.4. Ratownictwo i ochrona ludności (ochrona przeciwpożarowa, działalność zapobiegawcza, ratownicza, gaśnicza) ⇒ 7.5. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego ⇒ 7.6. Poprawa funkcjonowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego

+

WYZWANIA ROZWOJOWE:

1. wzmocnienie systemu instytucjonalnego państwa
2. usprawnienie procesu zarządzania i koordynacji działań rozwojowych
3. usprawnienie procesu legislacyjnego
4. **poprawa jakości i dostępności usług publicznych**
5. zwiększenie jakości i efektywności funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i prokuratury
6. wzmocnienie systemu bezpieczeństwa i porządku publicznego

7. zapewnienie otwartości administracji publicznej

8. szerokie wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-telekomunikacyjnych

2.2. Obszary spójne

Osiągnięcie celu szczegółowego dotyczącego **otwartego rządu**, jest tożsame m.in. ze zwiększeniem dostępności i poziomu wykorzystywania zasobów sektora publicznego oraz zwiększeniem skuteczności wykorzystywania TIK przez administrację publiczną. Kierunki interwencji tegoż celu obejmują m.in. **otwarcie zasobów sektora publicznego**, w tym:

- wprowadzenie zasady pełnego i otwartego dostępu oraz możliwości ponownego wykorzystywania informacji publicznej;
- zapewnienie otwartości i dostępności pod kątem osób niepełnosprawnych serwisów administracji publicznej oraz tworzonego na jej potrzeby oprogramowania.

Podjęmowane w tym obszarze działania będą obejmować określanie i opisywanie statusu prawnego informacji publicznych oraz sposób ich przechowywania zapewniający otwartość, wiarygodność i trwałość w długim czasie. W zakresie pełnej dostępności i możliwości ponownego wykorzystywania informacji publicznej zakłada się m.in.:

- wdrożenie otwartych standardów publikacji informacji publicznej, mając na uwadze możliwość maszynowego przetwarzania danych oraz dostępność zasobów dla osób z różnymi niepełnosprawnościami;
- promowanie kultury otwartości;
- popularyzowanie wśród obywateli prawa dostępu do informacji publicznej.

Planuje się także następujące działania związane z wartością użytkową informacji publicznej dla odbiorcy (na którą to składają się łatwość dostępu oraz możliwości przetwarzania, przeszukiwania oraz oceny przydatności publikowanych informacji):

- wprowadzenie standardów zapewniających łatwość dostępu, interaktywność oraz możliwość samodzielnego przetwarzania i przeszukiwania informacji;
- promocję zaawansowanych metod porządkowania informacji;
- elektroniczną zarządzania dokumentacją oraz dostosowanie kultury pracy poprzez wdrożenie odpowiednich systemów informatycznych oraz organizację szkoleń;
- zwiększenie przejrzystości publicznych stron internetowych.

W zakresie zapewnienia dostępności i możliwości ponownego wykorzystywania zasobów publicznych (innych niż dane publiczne), w tym zasobów finansowanych ze środków publicznych, działania skoncentrują się m.in. na:

- stworzeniu systemu repozytoriów, poprzez który zasoby będą udostępniane;
- zagwarantowaniu by prawa do zasobów w całości finansowanych ze środków publicznych przynależały do podmiotów finansujących, które następnie udostępnią zasoby publicznie.

Dążyć się będzie także do uzyskania zgodności tworzonych serwisów oraz oprogramowania z otwartymi standardami oraz standardami dostępności dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Standardy te mają zapewnić przejrzystość, interoperacyjność oraz możliwość ponownego korzystania z serwisów i zasobów. Strategia wskazuje, że działania w zakresie zapewnienia dostępności i możliwości ponownego wykorzystywania danych publicznych powinny być skoncentrowane na:

- utworzeniu repozytorium danych publicznych;
- zidentyfikowaniu danych do udostępniania w repozytorium (=> inwentaryzacja zasobu);
- wdrożeniu standardów gwarantujących przydatność i możliwość wykorzystania danych (=> odczyt maszynowy i dostępność dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności).

Efektem realizacji celu szczegółowego dotyczącego **zwiększenia sprawności instytucjonalnej państwa** ma być m.in. efektywne wykorzystanie nowoczesnych technologii cyfrowych. Podkreślono tu, że szerokie wykorzystanie nowoczesnych TIK w dobie społeczeństwa informacyjnego jest niezbędne. Znaczenie zasadnicze mają mieć standaryzacja oraz wzrost liczby elektronicznych usług publicznych (=> rozwój e-usług). Wśród stawianych do osiągnięcia zadań wymienia się:

- upowszechnienie systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją (co miałyby wpłynąć na wzrost sprawności i przejrzystości oraz łatwiejszy dostęp);
- udostępnienie jak najszerszego zakresu usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną;
- wprowadzenie standardów interoperacyjności;
- podniesienie kompetencji cyfrowych pracowników;
- upowszechnienie wiedzy o możliwości wykorzystania narzędzi elektronicznych wśród potencjalnych odbiorców usług publicznych.

Co więcej, zauważona została potrzeba oparcia się na modelu usług zorientowanych na użytkownika. W celu podniesienia efektywności świadczonych usług, będą one projektowane tak, aby odpowiadały realnym potrzebom i preferencjom użytkowników (co w efekcie przełoży się na satysfakcję oraz zaufanie). Zapewniona zostanie dostępność treści i usług dla osób niepełnosprawnych, które także powinny uczestniczyć w społeczeństwie informacyjnym (=> wykorzystanie możliwości technologii cyfrowych na rzecz aktywizowania i integracji społecznej grup dotkniętych wykluczeniem społecznym). Dopelnieniem efektywnego

wykorzystania TIK ma być zapewnienie długoterminowego przechowywania produktów (zbiorów danych i dokumentów elektronicznych), czemu ma służyć możliwość eksportowania danych z ogólnych systemów zarządzania dokumentacją. Niezbędne jest także zapewnienie wysokiej interoperacyjności różnych systemów informatycznych.

Celowi szczegółowemu dotyczącemu **efektywnego świadczenia usług publicznych**, przypisano m.in. kierunek interwencji, którego efektem ma być **standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych**. Wprowadzenie standardów ma ułatwić korzystanie z usług niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego (=> zasada równego dostępu). W dokumencie wykonawczym do strategii⁶ zaplanowane zostało określenie katalogu usług kluczowych oraz wymagań jakie e-usługi powinny spełniać. Usługi mają być przede wszystkim zorientowane na odbiorcę i skoncentrowane na kreowanej przez nie wartości dostarczanej obywatelowi lub przedsiębiorcy. Istotna ma być tu wygoda i ergonomia korzystania, pełna mobilność dostępu, odmiejscowienie korzystania z usług oraz interoperacyjność systemów. Zakłada się jak najszersze udostępnienie zasobów sektora publicznego w postaci cyfrowej, w celu ich wykorzystania na rzecz rozbudowy oferty treści i usług (=> re-use). Dzięki zastosowaniu informatycznych narzędzi agregacji i przetwarzania danych (pochodzących z różnych obszarów, w tym kulturowego), możliwe ma być tworzenie innowacyjnych usług, również we współpracy ze stronami trzecimi - sektorem mediów elektronicznych, jednostkami naukowymi czy instytucjami społeczeństwa obywatelskiego. Ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego ma się odbywać w obowiązujących ramach prawno-instytucjonalnych. Model biznesowy udostępniania danych publicznych podmiotom gospodarczym świadczącym na ich bazie usługi inspirowane popytem, powinien zakładać uczciwą równowagę między prawami własności intelektualnej i dostępem do wiedzy. W celu podniesienia jakości i dostępności usług publicznych przewiduje się następujące działania:

- zapewnienie kompletności dostępnych usług publicznych (w tym edukacji i usług kulturalnych) oraz zagwarantowanie powszechnego do nich dostępu;
- zapewnienie odpowiedniego standardu i stałego doskonalenia ich jakości i efektywności;
- zwiększanie udziału odbiorców w kształtowaniu standardów i sposobów realizacji usług.

Podjęte mają być również działania o charakterze edukacyjno-informacyjnym, uświadamiające w temacie korzyści płynących z posługiwania się narzędziami zdalnego dostępu.

⁶ W Programie Zintegrowanej Informatyzacji Państwa.

Scharakteryzowane powyżej trzy obszary Strategii Sprawne Państwo obejmują zatem cele, które realizowane są w wyniku działań prowadzonych w ramach projektów digitalizacyjnych w muzeach. Spójność celów projektów digitalizacyjnych z celami tegoż dokumentu strategicznego uwidoczniła została również w kilku następujących, przyjętych przez strategię, wyzwaniach rozwojowych:

- **wzmocnienie systemu instytucjonalnego państwa;**

Uproszczenie mechanizmów komunikacji między instytucjami a obywatelem przy wykorzystaniu nowoczesnych TIK (=> model otwartego rządu); nastawienie na obywatela-użytkownika; ułatwienie dostępu.

- **poprawa jakości i dostępności usług publicznych** (w tym wymienia się usługi w zakresie dostępu do dziedzictwa kulturalnego);

Traktowanie obywateli nie tylko jako odbiorców, ale także jako współtwórców i dostarczycieli usług; zwiększanie powszechnej dostępności; poprawa standardów oraz zapewnienie warunków do efektywnej ich realizacji; tworzenie dedykowanych systemów teleinformatycznych.

- **zapewnienie otwartości administracji publicznej;**

Zwiększenie dostępności zasobów sektora publicznego; wdrożenie idei otwartego rządu; angażowanie obywateli; usprawnienie komunikacji; tworzenie bardziej efektywnych usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną (dzięki zastosowaniu technologii cyfrowych); dostępność i przydatność usług publicznych; zapewnienie jak najszerzego, stałego dostępu.

- **szerokie wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych.**

Poprawa efektywności, innowacyjności i konkurencyjności gospodarki oraz wydajności świadczenia usług publicznych; standaryzacja systemu elektronicznego obiegu dokumentów, zmaksymalizowanie wykorzystania publicznych zasobów; otwarcie na szeroką skalę informacji i innych zasobów sektora publicznego; szerokie wykorzystanie zestandaryzowanych i interoperacyjnych rozwiązań informatycznych; pełne, kompleksowe i wszechstronne wykorzystanie TIK w celu uproszczenia usług i udostępniania ich drogą elektroniczną.

3. Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa

3.1. Charakterystyka i struktura dokumentu

Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa, będący nowym instrumentem planowania i koordynacji informatyzacji działalności podmiotów publicznych, jest dokumentem wykonawczym dla strategii rozwoju Sprawne Państwo 2020. Jest także ściśle powiązany z Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa. Wyznacza on, w sposób usystematyzowany i w pełni przekrojowy, kierunki działań administracji publicznej w obszarze rozwoju elektronicznej administracji. Opisuje działania rządu zmierzające do dostarczenia społeczeństwu wysokiej jakości elektronicznych usług publicznych. Zapewniać ma skoordynowanie działań w obszarze e-administracji oraz umożliwić zbudowanie spójnego i efektywnego systemu informacyjnego państwa, w związku z czym określa kluczowe wyzwania w obszarze informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Dokument ten ma formę programu rozwoju, określającego cel główny i cele szczegółowe - strategiczny oraz operacyjny, nawiązujące do celów i kierunków rozwoju zawartych w tym zakresie w średniookresowej strategii rozwoju kraju. Działania, które trzeba zrealizować, mają obejmować cztery wskazane obszary i mają zostać podjęte w czterech wskazanych kierunkach interwencji.

Całość zorganizowana została wokół poniższego schematu:

PROGRAM ZINTEGROWANEJ INFORMATYZACJI PAŃSTWA
<p><u>cel główny:</u> zapewnienie efektywnych e-usług publicznych wysokiej jakości dostarczanych przez nowoczesne rozwiązania informatyczne</p>
<p><u>cel strategiczny:</u> zwiększenie podaży wysokiej jakości e-usług publicznych + zwiększenie poziomu ich wykorzystania</p>
<p><u>cel operacyjny:</u> zapewnienie interoperacyjności systemów teleinformatycznych administracji publicznej + eliminowanie powielającej się funkcjonalności ↓ w efekcie spójny, logiczny i sprawny system informacyjny państwa (dostarczającego kluczowe usługi, w sposób efektywny kosztowo i jakościowo)</p>

4 obszary działania
<ol style="list-style-type: none"> 1. INTEGRACJI USŁUG 2. INTEGRACJI DANYCH 3. ZINTEGROWANEGO DOSTĘPU DO DANYCH PUBLICZNYCH 4. ZINTEGROWANEJ INFORMACJI ZARZĄDCZEJ
4 kierunki interwencji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie e-usług publicznych <ul style="list-style-type: none"> • poziom centralny: <ul style="list-style-type: none"> - 10 priorytetowych (podstawowych) obszarów wdrażania e-usług publicznych - 5 obszarów dodatkowych • poziom regionalny 2. Otwarty rząd i wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego 3. Wyznaczanie standardów i tworzenie warunków dla efektywnej i bezpiecznej e-administracji 4. Informatyzacja urzędów

3.2. Obszary spójne

W programie w centrum uwagi znajdują się usługi e-administracji oraz wymagania związane z rozwojem nowoczesnego, cyfrowego społeczeństwa, wykorzystującego potencjał informacji sektora publicznego. Podkreślona została istota wygody załatwiania spraw, a wśród nich także korzystania z zasobów kultury, z punktu widzenia obywatela. Narzędzia mają być użyteczne, bezpieczne i proste w stosowaniu, powszechnie dostępne oraz przygotowane do współpracy ze środowiskami technicznymi, zaś możliwość załatwiania spraw powinna być niezależna od miejsca pobytu i stosowanej technologii służącej do korzystania z sieci, sprzętu, oprogramowania oraz wykorzystywanego kanału komunikacji elektronicznej. Stworzone systemy teleinformatyczne powinny być spójnie i logicznie powiązane oraz zorientowane na potrzeby użytkownika. Poniżej wskazane zostały obszary, z którymi założenia projektów digitalizacyjnych są w pełni zgodne.

W ramach kierunku interwencji związanego ze **świadczeniem e-usług publicznych**, przedstawiony został katalog e-usług, w którym wskazane zostały poszczególne obszary ich wdrażania. W świadczeniu e-usług zauważona została rola biznesu - podkreśla się, że usługi te wymagają integracji w trzech wymiarach:

- rozszerzenia przez biznes funkcji e-usług oferowanych przez administrację;

- łączenia e-usług publicznych pochodzących z różnych instytucji i jednostek sektora publicznego;

- łączenia e-usług publicznych z e-usługami komercyjnymi.

Wśród obszarów dodatkowych, w których wdrożenie e-usług publicznych (na poziomie centralnym) uwzględnione zostanie w miarę posiadanych środków i zasobów, znajduje się obszar „Kultura i dziedzictwo narodowe”. Przewiduje się w nim usługi trojakiemu rodzajowi:

- usługi dostępu do informacji o zasobach kultury i dziedzictwa narodowego;

- usługi dostępu elektronicznego do zasobów kultury i dziedzictwa narodowego;

- udostępnianie internautom możliwości dodawania opisów do zasobów archiwalnych udostępnianych przez archiwa państwowe w Internecie.

W ocenie zasadności i promocji określonych rozwiązań kluczowa ma być perspektywa odbiorcy. Nadrzędną cechą usług ma być realizacja rzeczywistych potrzeb obywatela i przedsiębiorcy. Usługi powinny być interakcyjne i spersonalizowane. Co istotne, wyznacznikiem skuteczności i efektywności realizowanych przedsięwzięć będzie poziom wykorzystania wdrożonych rozwiązań przez obywateli.

W ramach kierunku interwencji dotyczącego **otwartego rządu i wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego**, wyodrębniony został obszar działań związany z dostępnością informacji sektora publicznego do ponownego wykorzystywania. Zauważa się, że wzrasta wciąż ilość informacji tworzonej w postaci elektronicznej przez podmioty publiczne, zaś przedsięwzięcia w zakresie digitalizacji zwielokrotniają dorobek cyfrowy wchodzący w zakres domeny publicznej. W możliwości ponownego wykorzystywania informacji (w wymiarze technicznym i prawnym) dostrzega się ogromną szansę dla rozwoju całego wachlarza komercyjnych i niekomercyjnych usług cyfrowych. Dlatego też podkreśla się potrzebę poprawy dostępności informacji sektora publicznego (=> odwołanie do unijnej dyrektywy w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego). W odniesieniu do zasobów należących do muzeów (a także bibliotek i archiwów) wskazuje się na fakt, iż zbiory dziedzictwa kulturowego wraz z powiązаныmi z nimi metadanymi stanowią potencjalną podstawę treści cyfrowych w zakresie produktów i usług, zauważając ich ogromny potencjał w dziedzinie innowacyjnego ponownego wykorzystywania w takich sektorach jak edukacja i turystyka. Digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego nie ma jednak służyć wyłącznie celom gospodarczym. Jej znaczącą rolę upatruje się w następujących obszarach:

- proces edukacji (wzbogacanie treści nauczania, inspiracja działalności twórczej, wykorzystanie zdigitalizowanych zasobów do rozwoju oferty e-learningowej);

- rozwój społeczny i integracja społeczna (wzmacnianie tożsamości wspólnot lokalnych przez dostęp do historycznych danych źródłowych, powstawanie e-społeczności). Co więcej, konieczność digitalizacji wynika również z samego moralnego obowiązku państw europejskich, zgodnie z którym powinny one umożliwić przyszłym pokoleniom czerpanie z dotychczasowego dorobku kulturowego. Za cel stawia się zatem powszechny, elektroniczny obieg informacji i wiedzy w obszarze kultury. Publiczne instytucje kultury zmuszone będą do przeformułowania misji i sposobów działania - będą one nie tylko funkcjonować w sposób wirtualny, jako usługi sieciowe, ale powinny stać się również lokalnymi centrami budowania kompetencji i wspólnego wykorzystywania technologii cyfrowych, funkcjonującymi w fizycznej przestrzeni publicznej. Powinny także mieć aspekt edukacyjny, aby poprzez uzupełnianie formalnej edukacji cyfrowej, rozwiązywać różne formy wykluczenia cyfrowego.